

CONSCIÈNCIA
D'ARA
I la setmana que ve:
Un al-Àndalus del
segle XXI?

Estils

“A l'Iran la resistència dels bahá'ís és una qüestió de dignitat”

Elisabeth Lheure, ferma defensora del diàleg interreligiós, denuncia la repressió contra aquesta minoria

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

A principis del segle XX, l'avi d'Elisabeth Lheure va renunciar a la tradició jueva per acceptar una fe incipient nascuda en aquella mateixa terra persa pocs anys abans, cosa que li va comportar la ira del pare i l'expulsió de la casa familiar. La profecia anunciada per Bahà'ullàh (1817-1892) continuava estenent-se malgrat la repressió que comportava, ja que es considerava –i a l'Iran encara es considera– una heretgia sectària i no una religió com a tal. Malgrat que aquell besavi jueu de fa un segle i els mul·làs xiïtes de la revolució islàmica potser no tenen gaire en comú, les maneres de rebre la nova fe no són diferents: negació, expulsió i fer tot el possible per eliminar la fe bahá'í.

“Quan era petita, a Isfahan, en moments concrets no podíem anar al centre bahá'í, que era un lloc bastant gran ple d'activitats i on els divendres al matí fèiem classe d'ètica i d'història bahá'í. Un dia vam deixar d'anar-hi perquè les autoritats el van tancar, de manera que ens trobàvem en cases particulars”. De pare iranià i mare francesa, Lheure va néixer l'any 1954 en aquesta ciutat de l'Iran on, malgrat els inconvenients, recorda la convivència amb altres comunitats religioses, especialment amb armenis i musulmans. Tot i que va marxar per estudis a França abans que esclatés la revolució del 1979, de jove la repressió sobre aquesta comunitat ja era evident. “A Teheran –explica– als joves se'ns demanava que no ens reunim als vespres perquè els rumors deien que fèiem bacanals. L'ambient llavors no era de llibertat, però els bahá'ís encara podíem treballar a l'administració i a les universitats. Dependent de l'època funcionàvem com a boc expiatori, igual com passa actualment. Després de la revolució, però, va començar una repressió molt forta que va anar a l'alça. Van confiscar propietats, van destruir llocs sagrats i cementiris, van detenir i assassinar moltes persones...”

Tot i aquesta repressió, no hi va haver un exili massiu dels bahá'ís iranians. Com que la seva fe els prohibeix dràsticament simular una altra creença per sobreviure, així com les respostes violentes o la implicació en moviments polítics, la comunitat a l'Iran, formada per unes 300.000 persones, ha anat entomant com ha

Elisabeth Lheure a Barcelona, on es va establir fa 30 anys. SARA CABARROCAS

pogut els cops constants d'un règim polític que, com qualsevol revolucionari, és al·lèrgic a la pluralitat (com ho va demostrar des del primer moment, fins i tot amb altres sectors que van donar-li suport).

Comunitat castigada

Lheure, que va estudiar dret públic a la Universitat Paris V i un postgrau en ciències polítiques, es va establir a Barcelona fa trenta anys amb el seu marit. “Quan a l'Iran als bahá'ís se'ns va prohibir l'accés a la universitat, ens vam organitzar per crear una xarxa amb els docents expulsats i amb convenis amb universitats estrangeres. A França he conegut diversos estudiants que venien a fer un màster o pràctiques i que després tornaven a l'Iran sense pensar-s'ho, malgrat que a Europa podrien tenir una bona feina. Deien que vo-

Crítica
“A l'Iran no reconeixen els nostres drets i som ciutadans de segona”

lien ser de profit a l'Iran. No ens reconeixen els drets i som ciutadans de segona, o de tercera, però continuem sent d'allà. No és una qüestió de victimisme sinó de dignitat”.

L'última mesura repressiva, de només fa un parell de mesos, és la posada en marxa d'un nou DNI electrònic en què, per aconseguir-lo, cal marcar la casella d'una de les religions admeses per l'estat (l'islam, el cristianisme, el judaisme i el zoroastrisme). “Com que la fe bahá'í no està reconeguda –es lamenta Lheure–, automàticament no pots continuar el procediment i, per tant, et quedes sense renovar el DNI. Això vol dir que aviat els ciutadans de minories no reconegudes –i la fe bahá'í és la majoritària– no constaran, amb tots els greuges que comporta”.

Un problema semblant pel que fa al reconeixement de ciutadania

–explica Lheure– el tenen a Israel. Si bé la seu central bahá'í és a Haifa i és un lloc de peregrinació habitual, queden exclosos de viure a les terres de l'estat israelià. Al llarg del segle XX també han estat perseguits en altres indrets, com per exemple a l'antiga Unió Soviètica o l'Alemanya nazi, i actualment al Iemen.

A l'Estat Espanyol mai han patit repressió, però durant el franquisme van estar fortament controlats. L'any 1948 es va fundar la primera comunitat a Madrid i, un any més tard, a Barcelona. Es tractava de famílies convençudes per una dona nord-americana, Virginia Orbison, que va venir amb el propòsit d'escampar la fe. Actualment hi ha més de tres-cents pobles a la Península amb comunitats bahá'ís, tot i que el nombre de fidels està per sota dels 5.000. A Barcelona són un centenar. “Només comptem els que són majors de vint-i-un anys, que és l'edat en què pots formar part de les assemblees espirituals, és a dir, que pots votar i ser escollit. Funcionem sense un clergat, a base de nuclis familiars, i anem difonent la fe en el nostre entorn, tot i que no d'una manera proselitista. De fet, moltes de les persones que participen en les activitats o projectes no són bahá'ís”.

Diàleg interreligiós

Aquesta manca de proselitisme també l'expressa Lheure amb l'interès pel diàleg interreligiós. Des del 1999 col·labora amb l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós (Audir) en diferents projectes d'aquesta entitat, com per exemple el IV Parlament de les Religions del Món del 2004 a Barcelona, la coordinació de diferents grups de diàleg en diversos centres penitenciaris de Catalunya i com a representant de l'Audir a la Iniciativa de les Religions Unides (IRU). “És interessant perquè descobreixes altres realitats que et fan aprofundir en la teva pròpia realitat. M'ajuda a entendre millor la meua fe i també la dels altres”, apunta. Una de les últimes iniciatives de l'Audir que coordina ella és el màster sobre alimentació i diversitat religiosa que començarà el curs 2020-2021 a la Universitat de Girona.

Un diàleg que també ha d'aplicar en la seva vida de parella, ja que el seu marit no és bahá'í. “Crec que gràcies al meu marit soc millor creient perquè, en certa manera, soc la bahá'í que ell coneix i he de donar exemple”.